

Introduktion till straffrätt

Sandra Rohdin

Sandra Rohdin

Vad är straffrätt?

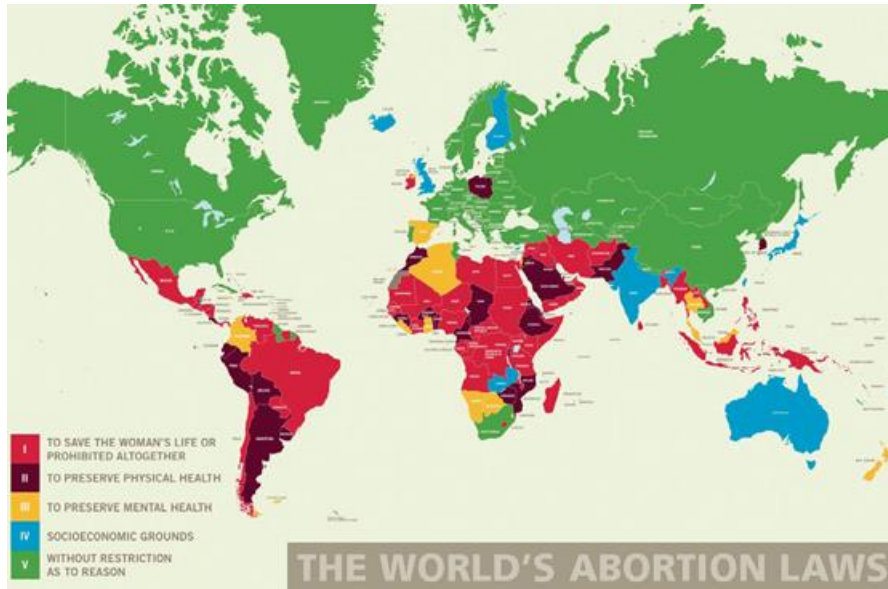
Straffrätt är den del av den offentliga rätten som behandlar:

- vilka gärningar som är belagda med straff,
- vad som krävs för att någon ska anses ha begått ett brott,
- under vilka förutsättningar gärningsmannen kan dömas för brottet, samt
- vilka straff, andra brottspåföljder och övriga sanktioner som kan "drabba" brottslingen

Sandra Rohdin

Straffrätten förändras

Rohdin

Straffrätt

- Att hantera och reglera det som upplevs som ont/oönskat.
- Utdömande av straff innebär att ett händelseförlopp ges en av staten auktoriserad moralisk mening.
- Vad är syftet?

Prevention

Vedergällning

Sandra Rohdin

Varför straffar vi?

Allmänpreventiv funktion- avhålla människor i allmänhet från att begå brott.

Individualprevention- avhålla brottslingen från att begå nya brott.

Vedergällningstanken- att straffa för att utdela rättvis vedergällning för den brottsliga gärningen.

Sandra Rohdin

Principer för kriminalisering

Legalitetsprincipen:

Inget straff utan lag, inget straff utan brott, inget brott utan kriminalisering genom lag.

2:10 RF, EMKR art.7.

Rättssäkerhet – Förutsebarhet

Sandra Rohdin

Legalitetsprincipen

Regeringsformen (RF) 2:10 och Brottsbalken (BrB) 1:1

1. *Kriminalisering kan bara ske genom lag*
2. *Förbud mot analog strafflagtillämpning* – domstolen får endast döma ut straff för de brottstyper som finns stadgade i lagen.
3. *Förbud mot retroaktiv strafflagtillämpning* – ny strafflag får inte ges tillbakaverkande kraft.
4. *Obestämdhetsförbudet* – Reglerna får INTE vara vaga och oprecisa

Sandra Rohdin

Jurisdiktion

”För brott som begåtts här i riket dömes efter svensk lag och vid svensk domstol”

2 kap. 1 § BrB

Territoriellprincipen

Sandra Rohdin

Straffrättens källor

Brottsbalken

Tre avdelningar:

1. Allmänna bestämmelser
2. Brotten (Allmän straffrätt)
3. Straff och övriga påföljder

Specialstraffrätten:

Brotten som ej finns med i BrB, tex TBL, NSL, KnivL.

Sandra Rohdin

Straffrättens källor forts

Allmän straffrätt respektive specialstraffrätt ska inte blandas ihop med straffrättens *allmänna* respektive *speciella* del:

- allmänna delen = allmänna regler om brott/ansvar
BrB kap 1-2, 23-38
- speciella delen = regler om enskilda brottstyper
BrB kap 3-22 (brottskatalogen)

Sandra Rohdin

Allmän straffrätt	Specialstraffrätt
Brottsbalken (BrB).	Ca 350-400 straffbud i olika lagar.
1 kap. – Allmänna bestämmelser om t.ex. vad som menas med brott (1:1) och straff (1:3). Även att barn inte kan dömas till påföljd (1:6).	Spänner över en mängd rättsområden. Många straffbestämmelser har aldrig eller bara mycket sällan använts.
2 kap. – Tillämpligheten av svensk lag, t.ex. när en person kan dömas enligt svensk lag för brott begångna utomlands.	Centrala lagar: Miljöbalken (MB), Narkotikastrafflagen (NSL), Smugglingsstrafflagen (SSL), Trafikbrottslagen (TBL), Skattebrottslagen (SBL).
3-22 kap. ”Brottskatalogen”	BrB:s allmänna regler gäller i princip också för specialstraffrätten
23 kap. – Osjälvständiga brott, t.ex. försök, medverkan och förberedelse till brott	
24 kap. – Ansvarsfrihetsgrunder, t.ex. nödvärn, laga befogethet och samtycke.	
25-38 kap. – Påföljder m.m.	

Brottskatalogen

Brott mot person - 3-7 kap

Förmögenhetsbrott - 8-12 kap

Brott mot allmänheten - 13-15 kap

Brott mot staten - 16-22 kap

Sandra Rohdin

Ansvarsfrihetsgrunder & osjälvständiga brott

23 kap.

- försök till brott
 - förberedelse till brott
 - medverkan till brott
- m.m.

24 kap.

- nödvärn
 - nöd
 - laga befogenhet
 - samtycke
- m.m.

Sandra Rohdin

Påföljdssystemet

Straff- Böter och Fängelse

Andra brottspåföljder- Villkorlig dom, Skyddstillsyn m.fl.

Särskild rättsverkan av brott- Förverkande m.m.

Sandra Rohdin

